

ชื่อวิทยานิพนธ์ การให้บริการอินเทอร์เน็ตของห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ นางวาสนา อนุवार

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา ท้วมสุข)

..... กรรมการ
(อาจารย์วิรัตน์ พงษ์ศิริ)

:

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการให้บริการอินเทอร์เน็ต ความคิดเห็นของ
ผู้บริหารห้องสมุด และบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต่อการให้บริการอินเทอร์เน็ต และปัญหาการให้
บริการอินเทอร์เน็ตของห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคการดำเนินการวิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ
ประชากรในการวิจัยนี้ ได้แก่ ผู้บริหารห้องสมุด บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของห้องสมุดที่
เป็นสมาชิกของ PULINET การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการส่งแบบสอบถามไปยังประชากร จำนวน 85
ชุด ได้รับคืนจำนวน 65 ชุด คิดเป็นร้อยละ 76.47 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้าน
สังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Science/Personal Computer SPSS/PC) เพื่อหาค่าร้อยละ ค่า
เฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการให้บริการอินเทอร์เน็ตในห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค เริ่มมีขึ้น
ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2537 ที่ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และขยาย
จำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ อีก 3 แห่งในปี 2538 และ 4 แห่งในปี พ.ศ.2540 ระบบอินเทอร์เน็ต
ของห้องสมุดส่วนใหญ่มีแม่ข่ายอยู่ที่ศูนย์/สำนักคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัย และมีบางแห่งที่ใช้
บริการของบริษัทเอกชน ห้องสมุดส่วนใหญ่เชื่อมต่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์ภายในด้วยสายใยแก้วนำแสง
และเชื่อมต่อเครือข่ายของห้องสมุดกับอินเทอร์เน็ตโดยการเช่าคู่สายสัญญาณโทรศัพท์ความเร็วต่ำกว่า
64 K สำหรับรูปแบบการให้บริการพบว่า ห้องสมุดทุกแห่งเปิดให้บริการตามเวลาทำการปกติของ
ห้องสมุด ส่วนใหญ่ให้บริการสืบค้นเองโดยมีบรรณารักษ์แนะนำการใช้ ประเภทของการบริการ

อินเทอร์เน็ตที่มีให้บริการในห้องสมุดทุกแห่งคือ WWW นอกจากนี้ห้องสมุดส่วนใหญ่มีบริการ Telnet/Hytelnet, E-mail, Gopher, FTP และ Usenet News แต่ไม่มีบริการ Archie และ Hypertext Lynx

2. ความคิดเห็นของผู้บริหาร และบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ต่อการให้บริการอินเทอร์เน็ตในห้องสมุด พบว่าทั้ง 2 กลุ่มเห็นด้วยกับความสำเร็จและความจำเป็นในการจัดบริการอินเทอร์เน็ตในห้องสมุดในระดับมากที่สุด โดยเห็นว่าอินเทอร์เน็ตช่วยให้ผู้ใช้สืบค้นข้อมูลได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และอินเทอร์เน็ตมีประโยชน์อย่างยิ่งเพื่อการศึกษาค้นคว้าในมหาวิทยาลัยในระดับมากที่สุด ด้านผลกระทบของบริการอินเทอร์เน็ต พบว่า ผู้บริหารห้องสมุดและบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเห็นว่าการจัดบริการอินเทอร์เน็ตมีผลกระทบต่อบุคลากรห้องสมุดในระดับมากในข้อต่อไปนี้คือ การสืบค้นข้อมูลด้วยอินเทอร์เน็ตช่วยเพิ่มพูนทักษะการใช้ภาษา ทำให้บุคลากรติดตามความเคลื่อนไหวทางด้านเทคโนโลยีและพัฒนาตนเองให้สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีกับงานที่เกี่ยวข้องได้ตลอดเวลา และทำให้ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลภายนอกวงการโดยเฉพาะวงการคอมพิวเตอร์มากขึ้น ด้านรูปแบบการให้บริการ ทั้งผู้บริหารและบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเห็นว่าการให้บริการในห้องสมุดควรให้ผู้ใช้สืบค้นด้วยตนเอง โดยมีบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำและช่วยเหลือ และบริการอินเทอร์เน็ต ควรจัดแยกเป็นสัดส่วนไม่รวมกับบริการอื่นในระดับมาก ส่วนประเภทบริการอินเทอร์เน็ตที่ควรจัดให้บริการในห้องสมุดในระดับมากที่สุด คือ WWW

3. สภาพปัญหาในการให้บริการอินเทอร์เน็ตในห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค พบว่า ทั้งผู้บริหารและบรรณารักษ์/เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีความเห็นต่อปัญหาที่คล้ายกันคือปัญหาด้านงบประมาณไม่เพียงพอสำหรับการจัดซื้อและบำรุงรักษาระบบอินเทอร์เน็ตมากที่สุด ด้านบุคลากรมีปัญหามูลค่าขาดทักษะความเชี่ยวชาญในการใช้ระบบและขาดทักษะทางภาษา ด้านผู้ใช้บริการมีปัญหาผู้ใช้ขาดทักษะการใช้และไม่เข้าใจระบบอินเทอร์เน็ต ด้านอุปกรณ์มีปัญหาเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการมีจำนวนไม่เพียงพอ และด้านสถานที่มีปัญหาคือสถานที่สำหรับให้บริการอินเทอร์เน็ตคับแคบและไม่มีสถานที่สำหรับให้บริการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปคือ ควรมีการศึกษาเพื่อประเมินผลการให้บริการอินเทอร์เน็ตของห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคซึ่งได้ดำเนินไปในระยะเวลาหนึ่ง เพื่อนำผลการศึกษาเป็นแนวทางในการพัฒนาการให้บริการอินเทอร์เน็ตของห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ศึกษาผลกระทบของการจัดบริการอินเทอร์เน็ตในห้องสมุดที่มีต่อบรรณารักษ์ทั้งในด้านผลกระทบต่องานและการปฏิบัติงาน ศึกษาผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตในห้องสมุด ในด้านความต้องการ ความคิดเห็นและปัญหาในการใช้อินเทอร์เน็ตในห้องสมุด